

УДК 341

DOI: 10.15587/2523-4153.2019.173366

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВИ І ПРАВА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ

О. В. Скрипнюк

Стаття присвячена аналізу формування та розвитку академічних досліджень в галузі міжнародного права в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького. Організаційні витоки міжнародного права започатковані зі створення Сектора держави і права в системі НАН України в 1949 р. Особлива увага приділена висвітленню ролі видатного вченого правознавця-міжнародника у створенні Інституту держави і права, організації і здійснення ним правових досліджень, зокрема в галузі міжнародного права та формування відповідної наукової школи.

Об'єктивний розвиток міжнародного права в другій половині ХХ ст. був зумовлений необхідністю забезпечення міжнародно-правової діяльності України на міжнародній арені, як однієї з держав засновниць ООН. На цьому етапі зусилля В. М. Корецького та його соратників науковців були спрямовані на теоретичне обґрунтування міжнародної правосуб'єктності України, дослідження проблем кодифікації міжнародного права, його джерел, співвідношення з внутрішнім правом держав. Результати фундаментальних досліджень в галузі міжнародного права сприяли визнанню вкладу українських вчених в міжнародно-правову науку. В. М. Корецький був визнаний одним із світових її корифеїв та залучений міжнародним співтовариством до практичної міжнародно-правової діяльності в спеціалізованих органах ООН. Він увійшов в історію як один із творців Загальної декларації прав людини.

Період 50-60-х років ХХ ст. в розвитку українського міжнародного права характеризувався активним становленням його наукової школи, яскравими представниками якої стали вчені міжнародники М.К. Михайловський, Н.М. Ульянова, В. І. Сапожников та інші. Їх дослідження створили фундамент сучасної школи міжнародного права. В статті аналізуються їх основні праці та теоретичні положення, які стали надбанням міжнародно-правової науки.

70-80-ті роки ХХ ст. в розвитку міжнародно-правової науки в Україні характеризувалися нарощенням її наукового потенціалу, кадровим зростанням школи, розширенням діапазону досліджень. З 1984 р. керівником відділу міжнародного права і порівняльного правознавства Інституту стає В.Н. Денисов, який організаційно і методологічно забезпечив розвиток дослідження актуальних проблем міжнародного права. З проголошенням незалежності України основні завдання вітчизняної науки міжнародного права спрямовуються на дослідження проблем реалізації суверенітету України. За останні три десятиліття результатом досліджень вчених міжнародників-правознавців Інституту стали десятки індивідуальних та колективних монографій, які визначили основні тенденції розвитку науки міжнародного права на сучасному етапі.

Сьогодні наукову школу міжнародного права репрезентують доктори юридичних наук В. Н. Денисов, В. І. Акуленко, О. В. Кресін та кандидати юридичних наук О. І. Дідківська, О. С. Переверзева, І. М. Проценко, К. О. Савчук, А. В. Смолій, М. І. Суржинський, Л. Г. Фалалєєва. Особлива роль в статті відведена аналізу організаційно-наукової діяльності директорам Інституту після В. М. Корецького академікам Б. М. Бабію та Ю. С. Шемиученку

Ключові слова: міжнародне право, школа міжнародного права, Інститут держави і права, наукові дослідження

Copyright © 2019, О. В. Скрипнюк.

This is an open access article under the CC BY license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>).

1. Вступ

Відзначення 70-річного ювілею Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України – це ще один привід звернутися до історії його становлення і розвитку, формування його наукових шкіл та усвідомлення його ролі в розвиток юридичної науки України, загалом і науки міжнародного права, зокрема.

Після II світової війни, Україна як одна з найбільш потерпілих та республіка, яка внесла великий вклад в перемогу над німецьким нацизмом, стала засновником ООН, серед інших 51 держави світу, зростала її роль на міжнародній арені. Зі створенням Міністерства закордонних справ УРСР постало питання теоретичного обґрунтування міжнародної правосуб'єктності УРСР та подання допомоги МЗС УРСР в його діяльності. З цієї метою за підтримки міністра закордонних справ та заступника Голови

Ради Міністрів УРСР Д. З. Мануїльського в 1949 р. був створений Сектор держави і права в системі АН УРСР, завідувачем якого став відомий вчений міжнародник-правознавець В. М. Корецький, якого напередодні було обрано академіком. Рішення про створення нової наукової установи приймалося на найвищому рівні в Москві Радою Міністрів СРСР 21 квітня 1949 р. і підписане Секретарем ЦК ВКП(б), Головою Ради Міністрів СРСР Й. Сталіним, що засвідчувало значення новоствореної установи.

2. Літературний огляд

Проблема дослідження розвитку науки міжнародного права та інституційного його оформлення є складовою процесу розвитку вітчизняного наукознавства. В цьому плані протягом останніх десятиліть є позитивний досвід і напрацювання.

Розвиток та становлення вітчизняної академічної науки міжнародного права фрагментарно досліджувався в контексті певних етапів розвитку Інституту держави і права, як правило, присвячених ювілейним його датам. В цьому контексті відомі відповідні дослідження В. Н. Денисова, О. В. Скрипнюка, І. Б. Усенка, Ю. С. Шемшученка та ін. [1]. Другим типом досліджень розвитку міжнародної правової науки були праці, присвячені діяльності особистостей в галузі міжнародного права, зокрема, мова йде про конкретику вкладу кожного науковця в розвиток теорії міжнародно-правової науки та практичну міжнародно-правову діяльність вчених Інституту. В цьому контексті В. М. Корецькому були присвячені наукові розвідки Ю. С. Шемшученка, В. Н. Денисова [2] та багатьох інших вітчизняних та зарубіжних вчених; про міжнародно-правову діяльність Б. М. Бабія писав І. Б. Усенко [3]; аспекти наукової та науково-організаційної діяльності Ю. С. Шемшученка присвятили свої праці В. Н. Денисов, І. Б. Усенко, О. В. Скрипнюк та ін. [1, 4]. Серед особистостей, які працюють в галузі міжнародного права найбільш дослідженою є наукова творчість і діяльність В. Н. Денисова [5]. Різні аспекти його наукових пошуків вивчали В. І. Акуленко, В. Г. Буткевич, С. А. Мельник, В. І. Меншун, Т. Р. Короткий та ін. [6]. Але на сьогоднішній день відсутні комплексні дослідження розвитку аналітичної науки міжнародного права, аналізу етапів її формування, створення відповідної наукової школи, її досягнень тощо.

3. Мета і задачі дослідження

Метою дослідження є систематизоване, системне здійснення аналізу становлення та розвитку академічної школи міжнародного права та практичної діяльності її представників.

Для досягнення мети були поставлені наступні задачі:

1. Вивчення джерел про формування та розвиток академічної школи міжнародного права.
2. Характеристика основних етапів розвитку міжнародного права.
3. Висвітлення практичної міжнародно-правової діяльності академічної школи міжнародного права.
4. Аналіз міжнародно-правової діяльності науковців Інституту держави і права ім. В. М. Корецького, які не є безпосередніми представниками наукової школи міжнародного права.

4. Формування та основні етапи розвитку академічної школи міжнародного права та міжнародно-правової діяльності її представників

Одним із провідних напрямів діяльності Сектору стали питання міжнародно-правової діяльності республіки. Дослідження державно-правових явищ та міжнародної діяльності республіки відбувалося в умовах жорсткої сталінської командно-адміністративної системи та класового підходу до аналізу державно-правових явищ.

Поряд із завідуванням Сектором В. М. Корецький безпосередньо став керівником наукових досліджень в галузі міжнародного та порівняльного пра-

вознавства і відтоді його наукові інтереси були зосереджені на дослідженні проблем міжнародного права. Найближчими його соратниками-дослідниками стали фахівці в галузі міжнародного права М. К. Михайловський та Н. М. Ульянова, які згодом стали відомими вченими не лише в Україні, але й в усьому Союзі. Крім вище зазначених проблем вони досліджували питання кодифікації міжнародного права, статусу американських військових баз в контексті міжнародного права, міжнародного арбітражу як важливих міжнародно-правових засобів мирного розв'язання міжнародних спорів, права міжнародних договорів, міжнародного морського права, порівняльного правознавства, співвідношення міжнародного і внутрішнього права [7, с. 697–698].

Після фундаментального дослідження ним найважливіших проблем міжнародного приватного права в англо-американський судовій практиці стосовно інтересів СРСР, В. М. Корецький першим серед вітчизняних та зарубіжних юристів в своїх монографіях теоретично обґрунтував необхідність створення нового наукового напрямку досліджень в міжнародному праві, а саме, заснування міжнародного господарського права (в монографіях «Уніформізм у праві» (1927); «Міжнародне радіоправо» (1928); «Нариси міжнародного господарського права» (1928)) та ін. Широке визнання отримали його теоретичні положення щодо міжнародної правосуб'єктності республік союзної держави, спільне здійснення ними суверенітету федеративної держави та їх право виступати в міжнародних відносинах суб'єктами міжнародного права.

Значне місце в його дослідженнях посіли проблемами національного права та законодавства Англії, Литви, Німеччини, Польщі, США, Франції та інших держав.

В. М. Корецький – вчений – міжнародник світового рівня, прогностик, який за кілька десятиліть передбачив розподіл Світового океану, визначаючи проблематику континентального шельфу. Вінцем його наукової діяльності в цьому напрямку стало прийняття Конвенції ООН з морського права. Як багатогранний вчений-енциклопедист, він мав дуже широке коло наукових інтересів. Він досліджував питання загальних принципів права в міжнародному праві, проблеми основних прав і обов'язків держав, міжнародно-правової суб'єктності України, суверенітету, морського права, кодифікації і прогресивного розвитку сучасного міжнародного права, визначення поняття агресії, діяльності ООН та її органів, Статуту ООН і Статуту Міжнародного суду та ін. Виявляючи інтерес до міжнародних економічних відносин, В. М. Корецький сприяв вивченню проблем міжнародного права. Першим серед вітчизняних вчених теоретично обґрунтував необхідність створення міжнародного господарського права, заснованого на співпраці всіх держав [4]. Багато сил В. М. Корецький віддав вивченню історії вітчизняної науки міжнародного права й висвітленню її ролі в розвитку світової науки, багатогранною була його діяльність і як історика права [8, с. 30].

Він був всевітньо відомим вченим-правознавцем, дипломатом. Доктор юридичних наук, професор, академік Академії наук УРСР, член та віце-президент Міжнародного суду ООН.

В системі Академії наук України розкрилися його здібності дослідника, лектора, вченого-організатора юридичної науки та освіти. Свого часу він був причетним до створення Харківського інституту народного господарства та його правового факультету – далекого попередника нинішнього Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. В. М. Корецький обирався членом Президії Академії наук УРСР, керував Радою науково-технічної пропаганди АН УРСР, 20 років очолював Інституту держави і права, який з 1990 р. носить його ім'я. Наукова, науково-організаційна та міжнародна діяльність В. М. Корецького отримала високу оцінку та визнання. В 1980 р. йому було присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці – безпрецедентний випадок в історії радянської правової науки.

Наукову та педагогічну роботу В. М. Корецький поєднував з великою громадською і державною діяльністю. Він брав активну участь в роботі міжнародних конференцій і сесій різних міжнародних організацій. У складі делегацій СРСР В. М. Корецький працював у підготовчих сесіях заступників міністрів закордонних справ до Паризької мирної конференції і самій конференції, скликаній для укладення мирних договорів держав антигітлерівської коаліції з колишніми союзниками гітлерівської Німеччини в Європі (1946 р.). Був членом делегації УРСР на 1-й, 2-й, 4-й сесіях ГА ООН (1946, 1947, 1949 рр.), радником представника СРСР в Раді Безпеки ООН (1946 р.). В. М. Корецький – перший вітчизняний учений, який увійшов до складу Комітету ООН з прогресивного розвитку міжнародного права та його кодифікації (Нью-Йорк, 1947 р.), а згодом став членом Комісії міжнародного права ООН (Нью-Йорк, 1949–51 рр.). У числі перших вітчизняних учених став членом Постійної палати Третейського суду в Гаазі (Нідерланди; 1957–69 рр.).

В. М. Корецький працював членом і першим заступником голови Комісії з прав людини ООН (1947–1949 рр.), важливим завданням якої у цей період було розроблення проекту Загальної декларації прав людини. Він входив до складу редакційного комітету цієї Комісії, очолюваного Е. Рузвельт. Цим комітетом був підготовлений проект, який практично без змін був прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН. В. М. Корецький – автор Першої статті Загальної декларації прав людини: «Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах. Вони наділені розумом і совістю, і повинні діяти стосовно один одного в дусі братерства». Е. Рузвельт на прес-конференції серед основних творців цього документу, поряд із французьким професором Рене Кассеном, китайським доктором Чанга та канадським доктором Джоном Хемфрі, назвала українського професора В. М. Корецького.

Вінцем діяльності В. М. Корецького як визнаного у світі авторитета в галузі міжнародного права стало обрання його 1960 р. на 15-й сесії ГА і Ради Безпеки ООН суддею Міжнародного суду ООН у Гаазі. Всесвітнє визнання його діяльності було підтверджене почесним членством Індійського товариства міжнародного права, дійсним членством, а потім почесним членством Інституту міжнародного права

(м. Гент, Бельгія). Його було обрано академіком Мексиканської академії міжнародного права та член-кореспондентом Аргентинської асоціації міжнародного права [2, с. 794–795].

Учений заповів своєму дітищу – Інституту держави і права власну бібліотеку з міжнародного права. Значення його творчої спадщини у вітчизняній та світовій науці, особистий внесок у світовий процес важко переоцінити. Ім'я В. М. Корецького носить вулиця у його рідному місті Дніпро, понад десять років існує Міжнародний правничий конкурс імені В. М. Корецького, що проводиться спільно з Міністерством юстиції України та Інститутом держави та права. Інститутом видано три томи його вибраних наукових праць та бібліографічний довідник.

13 травня 2019 р. в день 70-річчя створеного ним Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України в місті Києві на будинку по вул. Богдана Хмельницького, 42, де у 1948–1984 рр. жив та працював видатний вчений-правознавець, відкрито меморіальну дошку з його зображенням.

Але найбільший організаційно-науковий пам'ятник В. М. Корецькому – це створений ним відділ і наукова школа міжнародного права, які є гордістю Інституту, Національної академії наук, країни.

Яскравими її представниками крім вище зазначених стали В. І. Сапожников, Г. Ю. Бувайлик, В. І. Євintos, О. Ф. Висоцький, В. І. Акуленко, В. Н. Денисов та ін. [1, с. 52–53].

В. Н. Денисов – учень В. М. Корецького став його науковим послідовником та керівником Відділу міжнародного права і порівняльного правознавства (очолив відділ 1984 р.).

Фундаментальні праці М. К. Михайловського («Міжнародний арбітраж» (1963), Н. М. Ульянової («Загальні багатосторонні договори в сучасних міжнародних відносинах (деякі питання теорії)» (1981), В. І. Сапожникова («Міжнародно-правові проблеми суверенітету над природними багатствами»), «Кодифікація міжнародно-правових принципів мирного співіснування» (обидві 1966 р.), Г. Ю. Бувайлика «Правове регулювання міжнародних економічних відносин» (1977), В. І. Євintова «Багатомовні договори в сучасному міжнародному праві» (1981), «Міжнародне співтовариство і правопорядок» (1990), О. Ф. Висоцького «Правові проблеми свободи наукових досліджень у Світовому океані» (1974), «Чорне море. Міжнародно-правові питання» (1979), «Морський регіоналізм у міжнародному морському праві (міжнародно-правові проблеми регіонального співробітництва держав» (1986) та колективна монографія за його участю і під його керівництвом «Сучасне міжнародне морське право та практика його застосування Україною» (1985), В. І. Акуленка «Формування міжнародно-правової позиції України в охороні культурних цінностей» (1995) та ін.

Після здобуття незалежності Україною змінилося завдання міжнародного права. Пріоритетними стали дослідження міжнародно-правових проблем пов'язаних з діяльністю нашої держави, здійсненню нею державного суверенітету в контексті його міжнародно-правового змісту, теоретичного підґрунтя розвитку сучасного міжнародного права з новими тенденціями його розвитку.

Зокрема науковці-міжнародники Інституту внесли вагомий вклад в розвиток теоретичних засад застосування та дії принципів і норм міжнародного права у внутрішньому правопорядку України, міжнародному захисту прав людини, міжнародно-правової охорони культурної спадщини, її джерел і спеціальних принципів, історії розвитку міжнародного права, його науки та ін. З'явилися ґрунтовні нові індивідуальні та колективні дослідження. На особливу увагу заслуговують праці В. Н. Денисова «Гуго Гроцій про світовий порядок і сучасність» (1990), О. І. Мельничук «Статус всесвітньої культурної і природної спадщини в міжнародному праві» (2008), М. М. Товта «Міжнародно-правовий захист прав національних меншин (тенденції сучасного розвитку)» (2002), К. О. Савчука «Міжнародно-правові погляди академіка В. С. Грабаря» (2003) та колективні монографії і книги «Суверенітет України і міжнародне право» (1995) під керівництвом В. Н. Денисова та В. І. «Взаємодія міжнародного права з внутрішнім правом України» (2006) за редакцією В. Н. Денисова, збірка «Україна в міжнародно-правових відносинах» (1997) за участю Ю. С. Шемшученко, В. Н. Денисова, В. І. Акуленка та В. М. Максимова «Політико-правові засади миротворчої операції в Донбасі: світовий досвід для України» (2018; 2019) О. В. Кресіна, І. М. Проценко, К. О. Савчука, О. М. Стойко та ін.

Сьогодні у Відділі міжнародного права та порівняльного правознавства справу та традиції, закладені В. М. Корецьким, продовжують доктори юридичних наук В. І. Акуленко, О. В. Кресін (провідні наукові співробітники) та кандидати юридичних наук О. І. Дідковська, О. С. Переверзева, І. М. Проценко, К. О. Савчук, А. В. Смолій, Л. Г. Фалалеева (старші наукові співробітники) та молодший науковий співробітник, кандидат юридичних наук М. І. Суржинський. Вони досліджують і теоретично розвивають доктрину і практику міжнародного права [9, с. 12].

На особливу увагу заслуговує теоретичний доробок та наукова діяльність керівника відділу В. Н. Денисова – доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії правових наук, Лауреата державної премії України в галузі науки і техніки, лауреата Премії НАН України ім. М. П. Василенка. В. Н. Денисов увійшов в історію міжнародно-правової науки як відомий фахівець з теорії та історії міжнародного права, права міжнародної безпеки, міжнародного гуманітарного права та порівняльного правознавства. В Інституті він пройшов всі етапи наукового зростання від аспіранта до вченого секретаря установи та керівника відділу.

До кола його наукових інтересів належать проблеми взаємодії міжнародного права з внутрішнім правом держав, специфіки соціальних та економічних прав людини 2-го покоління прав людини, кодифікованої міжнародної відповідальності держав, законів і звичаїв війни у міжнародному праві та ін. [5]. Заслугою В. Н. Денисова є керівництво науковцями відділу та особиста участь в підготовці юридичних академічних фундаментальних видань: Юридичної енциклопедії в 6-ти тт., Антології української юридичної думки в 10-ти тт., Юридичного енциклопедичного словника. В 2014–2019 рр. за його участю

співголови редколегії та автора статей вийшла Енциклопедія міжнародного права в трьох томах. Подібний успіх в науці міжнародного права є невідомим для країн Східної та Центральної Європи. В. Н. Денисов є автором біля 300 наукових праць в галузі міжнародного права.

Він є першим віце-президентом Української асоціації міжнародного права, заступником голови Спеціалізованої вченої ради з присудження наукових ступенів доктора та кандидата юридичних наук в галузі міжнародного права [6, с. 722–730]. В. Н. Денисов є співавтором Великої української юридичної енциклопедії в 20-ти тт. (світ вже побачив 8 її томів).

Активну міжнародно-правову діяльність здійснював другий директор Інституту – доктор юридичних наук, професор, академік, Заслужений діяч науки і техніки, Лауреат Державної премії УРСР в галузі науки і техніки Б. М. Бабій. Він обирався академіком-секретарем Відділення історії, філософії, права, членом Президії Академії. Як директор Інституту він був причетний до розвитку багатьох галузей юридичної науки, в тому числі міжнародного права. За його директорства неодноразово здійснювалося реорганізація структури Інституту. Він був членом Постійної палати Третейського Суду в Гаазі, Комісії України у справах ЮНЕСКО [3, с. 5–6].

Третій директор Інституту – доктор юридичних наук, професор, академік НАН України, академік НАПрН України, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат Премії ім. М. П. Василенка НАН України Ю. С. Шемшученко, видатний організатор юридичної науки і освіти вніс значний вклад в розвиток міжнародного екологічного права та міжнародного космічного права. Під його керівництвом в 2013 р. вийшла праця «Космічне право», в якій набула відображення цілісна картина міжнародного та національного регулювання космічної діяльності крізь призму їх взаємообумовленості та гармонізації. В ній охарактеризовано інституційну структуру міжнародного співробітництва в космічній сфері.

В колективній монографії «Міжнародне екологічне право» (2012) Ю. С. Шемшученко дослідив проблему міжнародної правової охорони навколишнього космічного простору від техногенного забруднення ядерними джерелами енергії, астероїдної небезпеки. Він здійснив комплексний аналіз змісту норм і принципів міжнародного космічного права, актів м'якого права, міжнародних екологічних правових засобів боротьби з техногенним забрудненням космічного простору, відобразив світоглядно-методологічне підґрунтя екологічної безпечної космічної діяльності [10, с. 314–354].

Значна увага в дослідженнях міжнародно-правового контексту приділена Ю. С. Шемшученком питанням гармонізації законодавства України з міжнародним європейським правом («Теоретичні проблеми гармонізації законодавства України з Європейським правом» (2003). Сформульовані в ній застереження від механічного здійснення процесу гармонізації створили методологічну основу для визначення критеріїв гармонізації національного та європейського права. Він здійснив розме-

жування права Європейського Союзу та міжнародного права, показавши сутність характеру двостороннього процесу імплементації норм на відміну від поняття «адаптація», як одностороннього процесу приведення національного законодавства у відповідність з вимогами ЄС.

Ю. С. Шемшученко є активним діячем та учасником міжнародно-правового співробітництва, членом міжнародного Постійного арбітражного суду (м. Гаага), Міжнародної академії астронавтики, Міжнародної ради з права навколишнього середовища, Комісії екологічного права міжнародного союзу захисту природи, дійсним членом Міжнародної академії екологічного права (США), експертом Ради Європи з екологічного права (1993–1996), іноземним членом Російської академії наук, почесним членом Інституту правових досліджень Польської академії наук, членом Міжнародної академії порівняльного права, входив до складу делегацій України на сесіях ГА ООН в 2006–2007 рр.

З 1998 р. Ю. С. Шемшученко очолює Міжнародний центр космічного права при Президії НАН України [11, с. 17]. У 2013 р. його обрано Послом Миру. Він брав участь в розробці Конвенції ООН з морського права, Кодексу екологічної безпеки для країн Східної Європи та інших міжнародно-правових актів, йому належить ідея прийняття міжнародним співтовариством концепції Екологічної конституції Землі та подальшого розвитку договірних засад регулювання нових сфер космічної діяльності держав.

5. Результати дослідження

На основі вивчення нових джерел з історії становлення, розвитку академічної школи міжнародного права, аналізу існуючих монографічних праць юристів-міжнародників зроблено важливий крок у висвітленні процесу формування науки міжнародного права в Інституті держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, основних наукових здобутків її представників. В статті відображені основні етапи розвитку академічної школи міжнародного права та прак-

тичної міжнародно-правової діяльності її представників. Значну увагу приділено висвітленню теоретичної та міжнародно-правової діяльності директорів Інституту держави і права академікам В. М. Корецькому, Б. М. Бабію та Ю. С. Шемшученку.

6. Висновки

1. На основі аналізу праць з історії розвитку академічної юридичної науки, спогадів видатних вчених-правознавців та наукової літератури з міжнародного права висвітлено процес формування та розвитку академічної науки міжнародного права.

2. Простежені основні етапи формування та розвитку академічної школи міжнародного права в другій половині ХХ ст. та перших двох десятиліттях ХХІ століття: перший етап – з 1949 р. – кінець 50-х рр. ХХ ст.; другий етап – 60 – кінець 80-х рр. ХХ ст.; третій етап – 90 рр. ХХ ст. – до тепер. Коли першому етапу було притаманне зародження та початок формування академічної школи міжнародного права, на другому етапі відбувалося визначення стратегічних напрямів досліджень, її союзне і світове визнання, залучення її представників до активної міжнародно-правової діяльності. Третій етап припадає на період незалежності України та характеризується здійсненням наукових досліджень, спрямованих на міжнародно-правове забезпечення державного суверенітету України.

3. В тісному зв'язку з розвитком теорії міжнародного права відбувається діяльність вчених міжнародників-правознавців з реалізації міжнародно-правової доктрини в діяльності міжнародних та регіональних органів та організацій, забезпечується реалізація зовнішньополітичної стратегії України на двохсторонньому міжнародному співробітництві.

4. Основоположна діяльність наукової школи міжнародного права в теоретичному і практичному аспекті стратегічно спрямована на забезпечення євроатлантичної інтеграції України, зміцнення міжнародної коаліції держав з підтримки нашої держави у захисті її суверенітету та територіальної цілісності.

Література

1. Правова еліта України. Київ, 2018. С. 52–53.
2. Денисов В. Н. Корецький Володимир Михайлович // Енциклопедія міжнародного права. Т. 2. Фенікс, 2017. С. 794–795.
3. Академік Борис Мусійович Бабій. Київ, 2016. С. 5–6.
4. Денисов В. Н., Шемшученко Ю. С. Кредо вченого – гуманізм. До 100-річчя від дня народження академіка АН УРСР В. М. Корецького // Вісник АН УРСР. 1990. № 5.
5. Меншун В. І. Професор В. Н. Денисов і його подвижницька праця. Штрихи до портрета фахівця з міжнародного права та порівняльного правознавства // Трибуна. 2018. № 1-2.
6. Акуленко В. І., Мельник С. О. Денисов Володимир Наумович // Енциклопедія міжнародного права. Т. 1. Київ, 2014. С. 722–730.
7. Нагребельний В. П. Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України // Юридична енциклопедія. Т. 2. Київ, 1999. С. 697–698.
8. Флагман української юридичної науки / ред. Шемшученко Ю. С. Київ, 2009. 216 с.
9. Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України. 70 років. Київ, 2019. С. 12.
10. Шемшученко Ю. С. Вибране. Київ, 2005. С. 314–354.
11. Держава і право у світлі сучасної юридичної науки. Київ, 2010. С. 17.

Received date 14.05.2019

Accepted date 03.06.2019

Published date 28.06.2019

Скрипнюк Олександр Васильович, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заступник директора з наукової роботи, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України, вул. Трьохсвятительська, 4, м. Київ, Україна, 01601